

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Gf.IV.30.845/2011/9. szám

A Debreceni Ítéltábla a Fóris-Schneider-Szép-Zaccomer Ügyvédi Iroda (címe, ügyintéző: Dr. Fóris Kálmán ügyvéd) által képviselt I.rendű felperes neve (I.rendű felperes címe) I. rendű és a Patik, Varga és Társaik Zrt. (8840 Curgó, Széchenyi tér 15. szám, felszámolóbiztos: Dr. Varga János) felszámoló szervezet megbízásából eljáró ugyancsak a Fóris-Schneider-Szép-Zaccomer Ügyvédi Iroda (címe, ügyintéző: Dr. Fóris Kálmán ügyvéd) által képviselt II.rendű felperes neve „f.a.” (címe; Cg.; adószám:) II. rendű felpereseknek - a Dobrossy és Alexa Ügyvédi Iroda (címe, ügyintéző: Dr. Dobrossy István ügyvéd) által képviselt alperes neve (címe szám; Cg.; adószám:) alperes ellen kölcsönszerződésből eredő elszámolás iránt indított perében a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 2011. július 6. napján meghozott 1.G.40.116/2010/22. számú ítélete ellen a felperesek által 24. sorszámon benyújtott fellebbezés folytán indult másodfokú eljárásban - a 2012. június 12. napján tartott nyilvános fellebbezési tárgyaláson - meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felpereseket, hogy fizessenek meg 15 napon belül egyetemlegesen az alperesnek 508 000 (Ötszáznyolcezer) Ft másodfokú perköltséget.

Kötelezi a felpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg az államnak - az állami adóhatóság felhívásában megjelölt időben és módon - 900 000 (Kilencszázezer) Ft fellebbezési eljárási illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s:

Az elsőfokú bíróság a 22. sorszámu ítéletével az I. és II. rendű felperesek keresetét elutasította és kötelezte őket egyetemlegesen, hogy fizessenek meg az alperesnek 17 778 317 Ft-ot és annak 2010. június 30. napjától a kifizetés napjáig járó évi 18%-os, valamint a mindenkori jegybanki alapkamat kétszeresével megegyező késedelmi kamatát, továbbá 3 852 538 Ft lejárt késedelmi kamatot és 1 000 000 Ft perköltséget, az államnak pedig 900 000 Ft le nem rótt viszontkereseti illetéket.

Az elsőfokú bíróság az ítéletének indokolásában megállapította, hogy az I. rendű felperes és az alperes 2002. szeptember 8-án H20020052 szám alatt kölcsönszerződést kötöttek,

amely alapján az alperes 30 000 000 Ft-ot folyósított 2002. szeptember 10-én. Az ügyleti kamat mértékét a szerződésben 15%-ban, a késedelmi kamat mértékét a tőkére 6%-ban, a kamatra a jegybanki alapkamat kétszeresében kötötték ki, a kamat esedékességeként minden hónap 5. napját jelölték meg, a kölcsön lejáratára pedig 2003. március 9. napja volt. 2002. szeptember 8-án az I. rendű felperes megvásárolta az alperestől az alperesnek a ... **Kft.**-ben levő üzletrészét 30 000 000 Ft vételár ellenében.

Az I. rendű felperes a vételárat megfizette az alperesnek. A kölcsönszerződés 2002. szeptembertől 2003. januárjáig terjedő időre járó kamatát az I. rendű felperes első ízben 2003. február 11-én fizette meg 1 800 000 Ft összegben. Az I. rendű felperes a későbbiekben nem fizette havi rendszerességgel a kamatot, hanem több egymást követő kölcsönszerződés megkötésével váltotta ki a korábban megkötött szerződési tőke és kamattartozásait, amellett, hogy újabb hitelösszegeket is felvett.

A kölcsöntartozások további hitelekől történő kiegyenlítésével végül 2007. július 24-én az alperes és az I. rendű felperes H07000136 számon újabb kölcsönszerződést kötöttek 50 000 000 Ft összegre, amely teljes egészében a korábban lejárt kölcsön meg nem fizetett tőkeösszegének kiváltására szolgált. E szerződés teljesítéséért **V. Gy.** és a II. rendű felperes készfizető kezességet vállaltak. Mivel 2007. december 28-ig az I. r. felperes részéről még tőketörlesztés nem történt, ezért a kölcsön lejáratára módosításra került. 2008-ban az I. r. felperes több részletben, összesen 35 679 695 Ft-ot teljesített az alperes számára, amelyből kamatra 7 657 079 Ft, tőkére pedig 28 022 616 Ft került elszámolásra. A 2008. december 31-én fennálló 21 977 384 Ft összegű tőketartozás a 376 573 Ft kamattal együtt 22 353 957 Ft volt. 2009-ben a felperesek 4 514 498 Ft-ot teljesítettek az alperesnek, amelyből 3 315 431 Ft a kamatra, 4 199 006 Ft pedig a tőkére került elszámolásra. A 3. számú módosítással egységes szerkezetbe foglalt kölcsönszerződés rögzítette, hogy 2009. május 6-án a kölcsön tőkeösszege 18 977 384 Ft, a kamatoké pedig 1 413 685 Ft. A kölcsön kamatlába 18%-ra módosult, a késedelmi kamat mértékét pedig az ügyleti kamat + a jegybanki alapkamat kétszeres összegében határozta meg a szerződésmódosítás. A felek akként rendelkeztek, hogy a szerződésmódosítás a közjegyző előtt tett tartozáselismerő nyilatkozat alperes részére történő átadásával, valamint 1 413 685 Ft kamat megfizetésével lép hatályba.

2009. október 31-én a tőketartozás összege 17 778 317 Ft, az ügyleti kamattartozás 551 357 Ft, a késedelmi kamat pedig 74 691 Ft volt. Az I. rendű felperes a tőketörlesztési kötelezettségének határidőben nem tett eleget, ezért az alperes a szerződést 2009. november 2-án felmondta. A felperesek részéről 2009. december 21-én 31 641 Ft, 2009. december 31-én pedig 260 000 Ft teljesítés történt, mely teljesítéseket az alperes a kamatra számolta el, így 2010. június 30-án az I. rendű felperes tőketartozása 17 778 317 Ft, a kamattartozása pedig 3 852 538 Ft volt. Megállapította az elsőfokú bíróság a perben beszerzett szakértői vélemény alapján azt, hogy 2002-től kezdődően összesen 381 000 000 Ft összegre kötött az alperes az I. rendű felperessel kölcsönszerződést, melyből 293 149 314 Ft összegű kölcsön a megelőző lejárt esedékességű kölcsönök kiváltását szolgáltatta. A tényleges kölcsön összege 87 850 686 Ft volt, amelyből a kamattartozásra 17 983 106 Ft került felhasználásra, így a szabad felhasználású kölcsön összege 69 867 580 Ft volt. A 87 850 686 Ft kölcsönből a tőketörlesztésre 70 072 369 Ft került elszámolásra, a fennmaradt tőketartozás tehát 17 778 317 Ft, a kamattartozásra pedig 35 615 681 Ft összegű befizetés történt, így a felperesek teljesítéseinek összege 105 688 050 Ft volt.

A felperesek keresetükben annak megállapítását kérték, hogy az alperes részére megfizették a kölcsönt, tehát nem áll fenn az alperes által a II. rendű felperessel szemben kezdeményezett felszámolási eljárásban megjelölt 17 778 317 Ft összegű tőke, valamint kamattartozásuk. Arra hivatkoztak, hogy a 2002. szeptember 8-án megkötött kölcsönszerződéssel egyidejűleg üzletrész adás-vételi szerződés is létrejött az alperes és az I. rendű felperes között 30 000 000 Ft-os vételár mellett. A 30 000 000 Ft összegű kölcsönt az alperes folyósította az I. rendű felperesnek, amelyet az I. rendű felperes meg is fizetett az alperes részére. Állították, hogy azt követően több kölcsönszerződés jött létre az I. r. felperes és az alperes között, amelyek alapján azonban tényleges pénzmozgás nem volt. Az I. rendű felperes 2006. januárjában teljesített először az alperesnek, majd pedig a későbbi teljesítéseivel 102 000 000 Ft-ot meghaladó teljesítés történt részéről, az alperes pedig mindösszesen 30 000 000 Ft összegű kölcsönt folyósított, így az I.r. felperes túlfizette a hitelt, ezért nem áll fenn tartozásuk az alperessel szemben. A II. r. felperes a megállapítási keresetet azért terjesztette elő, mert az alperes azonnali beszédési megbízást kért a bankszámlájára, illetve felszámolási eljárást kezdeményezett vele szemben. I. r. felperes nem tudott megjelölni olyan körülményt, amely miatt az általa kért megállapítás szükséges, azonban akként nyilatkozott, hogy a jogviszony természete miatt szükséges a perben állása.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Előadta, hogy a felperesek összemossák a kölcsönszerződést az üzletrész adásvételi szerződéssel, amelyek egyébként egymástól függetlenek. Az I. r. felperes 2002. szeptember 10-én szabad felhasználású hitelt vett fel, amit saját elhatározása szerint bármely célra fordíthatott. Amennyiben az alperesi üzletrész vételárának kiegyenlítésére fordította, azt nem lehet a kölcsönszerződés teljesítéseként figyelembe venni.

Az alperes viszontkeresetet terjesztett elő, amelyben 17 778 317 Ft tőke annak ügyleti, valamint késedelmi kamatai, illetve perköltségének megfizetésére kérte egyetemlegesen kötelezni az I. r. felperes adóst és a II. r. felperes készfizető kezest. A felperesek a viszontkereset elutasítását kérték a keresetük alapjául szolgáló tényekre figyelemmel.

Az elsőfokú bíróság a felperesek keresetét alaptalannak, az alperes viszontkeresetét alaposnak találta. Arra a következtetésre jutott, hogy a II.r. felperesnek a felszámolási eljárás kezdeményezése miatt volt indoka a megállapítási per megindítására, az ő vonatkozásában fennálltak a Pp. 123. §-ának feltételei. Az elsőfokú bíróság azt vizsgálta, hogy a felek között létrejött kölcsönszerződések alapján milyen összegeket folyósított az alperes az I. r. felperesnek, illetve a felperesek milyen összegeket fizettek vissza, és annak eredményeként áll-e fenn, ha igen, milyen összegű tartozásuk az alperessel szemben. Az alperes által csatolt kölcsönszerződések, illetve **L. F-né** igazságügyi könyvszakértő véleménye alapján állapította meg azt, hogy 87 850 686 Ft összegű kölcsön folyósítása történt meg az I. r. felperesnek, amelyből 17 983 106 Ft-ot a korábbi kölcsöntartozásai kamatainak kiegyenlítésére fordított, azonban ténylegesen megkapott 69 867 580 Ft-ot. Mindezekre tekintettel arra a következtetésre jutott, hogy a szakértői vélemény szerint 2010. június 30-án a H07000136 számú kölcsönszerződés alapján az alperes viszontkeresetében megjelölt összegű kölcsöntartozása fennállt az I. r. felperesnek, amelyet a Ptk. 523. §-ának (1) bekezdése alapján köteles az alperesnek megfizetni. A szerződés 3. számú módosításában a késedelmi kamat mértékét a felek 18%-os ügyleti

kamat + a mindenkori jegybanki alapkamat kétszeres összegében határozták meg, ezért az elsőfokú bíróság is annak megfelelően állapította meg. A II. r. felperest pedig, mint készfizető kezelte a Ptk. 272. §-ának (1) bekezdése és a 274. § (2) bekezdésének a) pontja alapján marasztalta egyetemlegesen az I. r. felperessel.

Ez ellen az ítélet ellen a felperesek terjesztettek elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen a sérelmezett határozat keresetük szerinti megváltoztatását, másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítását kérték. Hivatkoztak arra, hogy az elsőfokú bíróságnak szükséges lett volna vizsgálnia a szerződő felek valódi szerződési szándékát. Előadták, hogy az I. r. felperes, illetve az érdekkörébe tartozó személyek üzleti kapcsolatba kerültek az alperessel, aki közreműködött egy olyan banki ügyletnél, amellyel a felperesek tulajdonát képező szállodát terhelő hitelt a korábbi hitelező bank helyett az alperesi érdekkörbe tartozó **Pénzintézet** biztosítja. Az alperes célja - álláspontjuk szerint - az I. r. felperes, illetve családja különböző cégeinek, valamint a kölcsönökből jelentős pénznek a megszerzése volt. Hivatkoztak arra, hogy 2001. november 9-én a ... **Kft.**-ben lévő üzletrészre vonatkozó adásvételi szerződés jött létre a ... **GmbH** eladó és az alperes között. A ... **Kft.**-ben meglévő üzletrészt az alperesi kör úgy szerezte meg, hogy biztosítékot akart az ingatlanral rendelkező cégben. Utóbb, amikor az ingatlan értékesítésre került, a ... **Kft.** tevékenysége megszűnt, a cég gyakorlatilag értéktelenné vált, akkor rábírta az alperes az I. r. felperest, hogy 30 000 000 Ft-ért vásárolja vissza az üzletrészt. A csak tartozással bíró ... **Kft.**-beli üzletrésztől az alperes oly módon kívánt megszabadulni, hogy nyújtott egy 30 000 000 Ft-os kölcsönt az I. r. felperesnek, amellyel kapcsolatban azt kérte, hogy üzletrészvásárlás címszóval utalja vissza számára az összeget. Ezzel - álláspontjuk szerint - a kölcsönügylet gyakorlatilag megszűnt, mert a pénzt visszafizették és csak az alperes kérése alapján volt az átutalás megjegyzés rovatában az üzletrészvásárlás. Állították, abban a tudatban voltak, hogy ez a kölcsön nem is létezik, és ilyen előzmények után a II. r. felperes nem volt abban a helyzetben (hiszen az egész családi vállalkozás veszélybe került volna), hogy ne az alperes által megkövetelt feltételek alapján járjon el a későbbiekben. A II. r. felperes szabad akarattal nem rendelkezett a személyes kapcsolódások miatt. Kiszolgáltatottá vált az I. r. felperes is és ezért kötötte meg a kölcsön-, és az üzletrész vásárlási szerződéseket. Az alperes alakította valamennyi megállapodás tartalmát, ő határozta meg, hogy a neki előnyös megállapodás milyen feltételekkel jöjjön létre. Álláspontjuk szerint a hitelszerződést nem tekintették valóságosnak a felek, hiszen az alperes, mint pénzügyi szolgáltató bank az abban rögzített feltételekkel (nem kapcsolódott hozzá többletbiztosíték, nem volt ingatlanfedezet és a közokirati formát mellőzték) nem kötötte volna meg a hitelszerződést. Állították, hogy a szakértői véleményben megállapított visszafizetett összeg (105 688 317 Ft) nyilvánvalóan több, mint az egyetlen (első) szerződés során megkapott összeg kamattal együtt, ezért az elsőfokú bíróság tévesen kötelezte őket az alperes viszontkeresetben érvényesített tartozás megtérítésére. Továbbra is utaltak arra, hogy a hitelszerződések futamideje alatt az alperes által kiközvetített bankkal függő viszonyban voltak, milliárdos hitelük volt, annak törlesztése mindig nehézséget okozott, és mivel lízing konstrukcióban kellett fizetniük, az ingatlanok tulajdonjogának megszerzése elemi érdekük volt. Megítélésük szerint az I. r. felperes és az alperes szerződése sértette a Ptk. 205. §-ába foglalt a felek akaratának kölcsönös és egybehangzó kifejezésével történt létrejöttét. Azt kérték megállapítani, hogy az alperessel megkötött első szerződés és az azt követő

hitelszerződések akarathiányosak, az alperes a helyzetüket kihasználva a maga számára aránytalan előnyt biztosító szerződéseket kötött, ezért a szerződések uzsorás volta miatt, azok semmisék megállapítását is kérte. Arra hivatkoztak, hogy azért nem tártak fel minden releváns tény az elsőfokú eljárás során, mert abban bíztak, hogy az alperes hajlandó egyezségeket kötni velük.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében - tartalma szerint - az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását és a felperesek perköltségében történő marasztalását kérte. Hivatkozott arra, hogy az I. r. felperes a H07000136. számú szerződésben rögzített hitel visszafizetési kötelezettségének elmulasztott eleget tenni. Maga nyilatkozott úgy a közjegyző előtt készített tartozáselismerő okiratban, hogy a legutóbbi kölcsönszerződésben számára biztosított hitelt a korábbi H06000102. számú hitel törlesztésére fordítsa az alperes. Állította, hogy az alperes és a felperesek között valamennyi hiteljogviszony fennállása alatt több alkalommal jött létre megállapodás arról, hogy az elismert és nem vitatott követelések kiegyenlítésére póthatáridőt engedélyez az alperes a felperesek számára. Ezért a felperesek fellebbezése csak az alperes igényérvényesítésének az időbeli elhúzását célozza. Álláspontja szerint a felperesek a fellebbezésükben új jogalapot (semmisség) jelöltek meg, amelyre a másodfokú eljárásban nincs jogi lehetőségük, az elsőfokú eljárásban ugyanis kereseti kérelmük csak annak megállapítására irányult, hogy nem tartoznak az alperesnek, mert azt az évek során rendezték.

A fellebbezés nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a peres felek egymással ellentétes előadásának, a csatolt okirati bizonyítékoknak és **L. F-né** igazságügyi könyvszakértő szakértői véleményének az egymással való egybevetése, azok okszerű és a Pp. 206. §-a (1) bekezdésében foglalt elveknek megfelelően történt értékelése alapján állapította meg a tényállást, abból helytálló jogi következtetésre jutott, indokolása pedig megfelelően támasztja alá az ítélet rendelkezéseit, amelyek kiegészítése szükségtelen.

A felperesek a fellebbezésükben az elsőfokú bíróság megállapításait, döntését cáfolni nem tudták, az ítéletábra a fellebbezésben felhozott érveléssel szemben a következőkre utal:

A Pp. 3. §-ának (2) bekezdése szerint a bíróság - a törvény eltérő rendelkezése hiányában - a felek által előterjesztett kérelmekhez és jognyilatkozatokhoz kötve van. A kereseti kérelemhez kötöttség elve alapján az ítéletben foglalt döntésnek egyrészt ki kell terjednie a perben érvényesített kereseti kérelemre, másrészt azonban a bíróság döntése nem terjedhet túl a kereseti kérelmen, illetőleg ellenkérelmen (Pp. 213. §-ának (1) bekezdése, Pp. 215. §-a). Bár a bírósági gyakorlat szerint a bíróság a kereseti kérelem jogcíméhez nincs kötve, azonban ez nem jelenti azt, hogy a bíróság olyan jogcím alapján hozhatná meg az érdemi döntést, amelyre figyelemmel a felperes(ek) döntéshozatalt nem kért(ek) és a fenntartott kereseti kérelemtől eltérő ténybeli és jogi alapon dönthetne. A következetes bírói gyakorlat szerint, ha a fél kifejezetten kéri valamely jogcím mellőzését, a kereseti kérelemhez kötöttség elvét sérti a bíróság, ha ennek ellenére az adott jogcím alapján dönti el a jogvitát (BDT.2007.1543.).

A perbeli esetben a felperesek az elsőfokú eljárás során az eljáró bíró kérdésére kifejezetten kinyilvánították nemcsak kereseti kérelmüket, de azt is, hogy nem kívánnak hivatkozni a szerződés színleltségére, annak esetleges uzsorás jellegére, bármilyen „hátsó” szándékra, csupán arra, hogy a tartozást visszafizették (Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 1.G.40.116/2010/11. számú jegyzőkönyv 1. oldal utolsó bekezdés).

A másodfokú eljárásban pedig a Pp. 247. §-ának (1) bekezdésében írt törvényi tilalom folytán a keresetet megváltoztatni nem lehet, a követelés jogi és ténybeli alapjának megváltoztatására nincs lehetőség (BH.1999.279.). A töretlen bírósági gyakorlat szerint a fellebbezési eljárásban a másodfokú bíróságnak a feladata, hogy egy már érdemben meghozott elsőfokú határozat helyességét bírálja felül. Ha valamely igény tárgyában nincs elsőfokú határozat, akkor annak felülvizsgálata sem lehetséges. (BDT.2002.687.).

Nincs továbbá lehetőség a Pp. 235. §-a (1) bekezdésében foglalt tilalom miatt arra sem, hogy a fél olyan tényeket állítson, és olyan bizonyítékokra hivatkozzon, amelyeket az elsőfokú bíróság a Pp. 141. §-a (6) bekezdésében foglaltakra tekintettel nem vett figyelembe.

Mindezek alapján az elsőfokú bíróság - helyesen - csupán azt vizsgálta, hogy a felek között létrejött kölcsönszerződések alapján a felperesek milyen összegeket teljesítettek és annak figyelembevételével állt-e fenn és ha igen, milyen összegű tartozásuk, mely összeg megfizetéséről az alperesi viszontkereset alapján rendelkezett. A csatolt okirati bizonyítékok alapján gondosan számba vette a felek szerződéses láncolatát és az aggálytalan szakértői véleményre figyelemmel összegszerűen is helytálló megállapítást tett. A kereset/viszontkereset, illetve a felperesek fellebbezésének elbírálása a felek szerződési akaratának és szerződési láncolatának vizsgálatát egyebekben nem tette szükségessé.

Mivel a felperesek keresete jogcímének megváltoztatására nincs lehetőség, ezért az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján - utalással a Pp. 254. § (3) bekezdésében foglaltakra is - lényegében helyes indokai alapján helybenhagyta.

A felperesek fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a saját másodfokú eljárás során felmerült költségeiket (ügyvédi munkadíj) maguk kötelesek viselni. Kötelesek továbbá megtéríteni az alperes számára a jogi képviselével felmerült ügyvédi költségből eredő másodfokú perköltségét a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján, amelynek összegét az ítéletábra a Pp. 79. §-ának (1) bekezdése alapján határozta meg „A bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről” szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. §-a (1) bekezdésében, (2) bekezdése b) pontjában, (5) bekezdésében, valamint 4/A. § (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel.

Az illetékfeljegyzési jogban részesülő felperesek fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért kötelesek megtéríteni az államnak a feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket „Az illetékekről” szóló 1990. évi XCIII. törvény 74. §-ának (3) bekezdése folytán irányadó „A költségmentesség alkalmazásáról a bírósági eljárásban” tárgyú 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (2), 15. §-ának (1) és (3) bekezdései, valamint a Pp. 78. §-ának (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel.

D e b r e c e n, 2012. június 12.

Szilágyiné dr. Karsai Andrea sk. a tanács elnöke, Dr. Drexlerné dr. Karcub Edit sk. előadó
bíró, Cogoiné dr. Boros Ágnes sk. bíró

A kiadmány hitelül:

- kiadó -